

SU/Tuija Nopola

3.11.2023

Kustannusarvio eläkkeen karttumisesta asevelvollisuusajalta

Tässä muistiossa esitetään arvio kustannuksista, joita aiheutuisi, mikäli sekä varusmies- että siviilipalvelus kartuttaisivat työeläkettä. Muistiossa on tehty kaksi laskelmaa. Ensin on oletettu, että eläkettä karttuu asevelvollisuusajalta kuten alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta eli VEKL-laki ulotettaisiin koskemaan myös asevelvollisuusajan karttumia¹. Toisessa laskelmassa oletetaan, että asevelvollisuusajalta karttuisi eläkettä, kuin likimäärin samanikäisillä työssäkäyvillä keskimäärin. Perustelu tämänkaltaiselle ansiope-
rusteelle olisi se, että varusmies- ja siviilipalvelua suorittavat miehet ovat pakollisessa palvelussa valtiolle. Laskelmassa oletetaan, että eläkettä karttuu samalla perusteella kaikille palvelussa oleville sukupuolesta riippumatta.

Laskelman talous- ja väestökehitystä koskevat oletukset perustuvat Eläketurvakeskuksen vuoden 2022 pitkän aikavälin laskelman mukaisiin oletuksiin². Eläkkeen kartutus tulee arvioissa voimaan vuoden 2024 alusta lukien.

Taulukkoon 1 on koottu varusmies- ja siviilipalveluksen astuneiden määrät sekä keskimääräiset palvelusajat vuonna 2021 sekä keskimääräisiä palvelusai-koja. Arviossa oletetaan, että suhteessa tulevien ikäluokkien kokoon palvelukseen astuneiden osuudet ja palveluksen keskimääräiset pituudet pysyvät vuo-
den 2021 tasolla. Siviilipalveluksen keskimääräisen keston arviona on käytetty palveluksen kokonaiskestoa.

Taulukko 1. Varusmiespalveluksen ja siviilipalveluksen astuneiden lukumää-
rät ja keskimääräiset palvelusajat vuonna 2021.

	Palvelukseen astuneet		
	varusmiespalvelus	siviilipalvelus	yhteensä
yhteensä	24 315	1 343	25 658
miehet	23 085	1 343	24 428
naiset	1230		1 230

	Palveluspäivät keskimäärin		
	Varusmiespalvelus	siviilipalvelus	yhteensä
yhteensä	177	347	186
miehet	177	347	186
naiset	179		179

Lähde: Tilastokeskus

Taulukossa 2 esitetään kustannusarvio asevelvollisuusajan eläkekarttumien huo-
mioimisesta. Taulukon 2 laskelmissa on oletettu eläkettä karttuvan varusmies- ja

¹ Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030644>

² Lakisääteiset eläkkeet – pitkän aikavälin laskelmat 2022, Eläketurvakeskuksen raportteja 5/2022.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-351-6>

SU/Tuija Nopola

3.11.2023

siviilipalveluksen loppuun suorittaneille VEKL:n ansioperusteen mukaan (767 euroa vuonna 2021).

Taulukossa 3 on oletettu eläkkeen karttuvan asevelvollisuus- ja siviilipalvelusajana niin sanotun menetetyn ansion perusteella. Menetetyn ansiona on pidetty keskimääräistä 20-24 vuotiaan miehen kuukausiansiota. Vuonna 2021 se oli keskimäärin 1948 euroa. Tätä ansioperustetta on korotettu vuosittain palkkakertomella.

Kustannusvaikutukset esitetään sekä yhdessä että erikseen varusmies- ja siviilipalveluksen osalta. Lisäksi taulukossa esitetään arvio VEKL:n eläkemenojen kehityksestä nykyisin vallitsevan lainsäädännön mukaisesti.

Laskelmassa karttuman laajentamisen vaikutukset näkyvät vasta pitkän ajan kuluttua asevelvollisuuden suorittaneiden siirtyessä eläkkeelle. Lisäkustannusten määrä on laskentajakson päätepisteessä 0,026 prosenttia koko talouden työtulosummasta VEKL:n ansioperustetta käyttäen. Tällöin VEKL:n eläkemeno olisi hieman yli 3 prosenttia korkeampi verrattuna vallitsevan lainsäädännön mukaiseen VEKL:n menoon. Jos ansaintaperusteena käytettäisiin keskipalkkaa, lisäkustannusmeno olisi laskentajakson päätepisteessä 0,07 prosenttia työtulosummasta.

Taulukko 2. *Varusmies- ja siviilipalvelusaikojen eläkekattumasta aiheutuva eläkemeno, kun ansioperusteena VEKL-ansioperuste.*

	VEKL-meno, miljoonaa euroa vuoden 2021 hintatasossa			
	Nyky laki	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	25	0	0	0
2030	48	0	0	0
2040	141	0	0	0
2050	377	0	0	0
2070	1162	3	0	4
2090	1475	42	5	46

	VEKL-meno, prosenttia koko talouden työtulosummasta			
	Nyky laki	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	0,025	0,000	0,000	0,000
2030	0,046	0,000	0,000	0,000
2040	0,122	0,000	0,000	0,000
2050	0,294	0,000	0,000	0,000
2070	0,759	0,002	0,000	0,002
2090	0,825	0,023	0,003	0,026

SU/Tuija Nopola

3.11.2023

Taulukko 3. Varusmies- ja siviilipalvelusaikojen eläkekattumasta aiheutuva eläkemeno, kun ansioperusteena 20-24 -vuotiaan miehen keskipalkka.

	Eläkemeno, miljoonaa euroa vuoden 2021 hintatasossa		
	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	0	0	0
2030	0	0	0
2040	0	0	0
2050	1	0	1
2070	8	1	9
2090	106	12	118

	Eläkemeno, prosenttia koko talouden työtulosummasta		
	Varusmies- palvelus	Siviilipalvelus	Varusmies- ja siviilipalvelus
2025	0,000	0,000	0,000
2030	0,000	0,000	0,000
2040	0,000	0,000	0,000
2050	0,001	0,000	0,001
2070	0,005	0,001	0,006
2090	0,060	0,006	0,066